

[Anker Jørgensen]

Der er sket en europæisering af den nordiske debat, og det er der mange årsager til – men det er i øvrigt godt. Den første årsag er naturligvis, at integrationen i EF udvikler sig så stærkt, at man måske i denne udvikling glemmer at lægge vægt på de kvaliteter, som vi i de nordiske lande ønsker at fastholde og udbygge.

Den anden årsag til den nordiske interesse er naturligvis den store omvæltning i Østeuropa. Den reformpolitik eller demokratiseringsproces, som er sat i gang, har en vældig betydning for hele Europa og naturligvis også for Norden. Hvis denne proces i Øst ender i en kold kapitalistisk samfundsform, hvor nogle af landene måske endda ender i fascisme, så er Østeuropa kommet fra asken og i ilden, og det vil være en katastrofe ikke alene for Østeuropa, men også for Europa og Norden.

En tredje årsag til interessen i Norden er, at omvæltningen i Østeuropa har vist, at ikke mindst Baltikumlandene ligefrem ser hen til Norden som et forbillede og en samarbejdspartner. Det er en helt ny fornemmelse. Det kan Norden ikke være upåvirket af, men må tværtimod tage udfordringen op.

Når det gælder Baltikum, var det parlamentarikerne, der først interesserede sig for, at vi måtte vise positiv interesse for det, der skete dér. Det medførte desværre, at regeringerne i nogle af de nordiske lande var direkte bange for, at Nordisk Råd – der jo består af parlamentarikere – skulle til at føre udenrigspolitik. Ak, hvor kortsynet fra regeringernes side! Men vi kan nu med glæde konstatere, at man senere fra ministerrådet er kommet godt med.

Det interne samarbejde i Nordisk Råd finder sted i og mellem de fire hovedpartigrupper. Jeg synes, at netop partisamarbejdet har givet Nordisk Råd mere dynamik. Før skete der for lidt. Det er først i de senere år, at Nordisk Råd har taget konsekvensen af det demokrati, der bygger på partier og dermed på forskellige meninger og ideer, og det er i virkeligheden langt at foretrække, for det betyder også, at man får de reelle problemer frem til overfladen og kan få dem debatteret, belyst og forhåbentlig også kan få taget beslutninger.

For Socialdemokratiet i Nordisk Råd er den nordiske velfærdsmodel stadig noget meget centralt. Vi er fuldstændig klar over, at velfærdssamfundet også skal forny sig, men der er ingen tvivl om, at velfærdsmodellen er udtryk

for en tankegang, der er typisk – tror jeg jeg tør sige – for os i Norden: at mennesket sættes i centrum.

Vi tror stadig væk på, at det er igennem en fælles indsats, at den enkelte får mulighed for at udvikle sig selv og sine tanker – og med den enkelte mener jeg ikke bare den særlig stærke, geniet eller den, der er født under en heldig stjerne. Det er faktisk det, der er det vigtigste at huske i hele den europæiske udvikling, og det er det, vi også skal huske i Norden. Det er vigtigt i den proces, der er i gang.

Vi må ikke glemme, at selv om kommunismen – som intet har med socialisme at gøre, hr. indenrigsminister – var en frygtelig afart af fællesskabet, er det lige så sikkert, at en uhammet fri kapitalisme, som vi har set det flere gange i Europas historie, vil være skæbnesvanger for millioner af mennesker. Derfor må Norden og for mig også gerne Nordisk Råd være med til at sprede ideen om et moderne velfærdssamfund til Europa og altså også til EF og Østeuropa.

I øjeblikket snakkes der meget om den sociale dimension i EF. Foreløbig er denne dimension meget luftig, men alene det, at tanken er født, kan jo give håb om, at Norden kan være med til at give denne idé et reelt indhold; men det forudsætter, at vi vil.

Der er sket mange positive ting på miljøområdet i det nordiske samarbejde. Jeg minder bare om havmiljøkonferencen, som fandt sted her i Folketinget, og som var meget betydningsfuld og satte nogle mål op. Gode og rigtige målsætninger er stillet op og har i hvert fald påvirket landenes miljøpolitik, så vi nok tør tro, at vi er nogle hestehoveder foran Europa. Også her kan vi påvirke udviklingen.

Det er også vigtigt, for at tage en anden ting, at det fremtidige Europa ikke alene bliver de multinationale selskabers Europa, men for at det kan undgås, er det bl.a. nødvendigt, at også lønmodtagerne i faglige organisationer kan udvide deres indflydelse til ikke blot at gælde den enkelte arbejdsplads, men at man også kan få indflydelse på den virksomhedsudvikling, der går på tværs af grænserne.

Derfor var det et godt og rigtigt forslag, som Socialdemokraterne lagde frem i Nordisk Råd om et såkaldt concernfagligt eller multinationalt samarbejde. Ideen i dette forslag var netop, at de multinationale selskaber i Norden også skulle stå til ansvar over for lønmodtagerne,